

Дисципліна: «Історія української музики ХХ ст.»

Група: 3 курс

Факультет: оркестровий, диригентський, вокальний

Дати занять: 02.09, 07.09; 09.09, 14.09; 16.09, 21.09; 23.09, 28.09

Викладач: **Волосатих О. Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії української музики та музичної фольклористики

Змістовний модуль 1. Історія української музики другої третини ХХ ст.

Постать Б. М. Лятошинського.

Тема 2. Б. М. Лятошинський – класик української музики ХХ ст.

Риси стилю

Лекція 1. Масштабність та універсалізм творчої постаті Б. М. Лятошинського. Основоположне значення митця у становленні і розвитку конфліктно-драматичного симфонізму в Україні у ХХ ст. Риси стилю.

Програмний симфонізм Б. Лятошинського. Жанрові різновиди. Поєднання узагальнено-образного та літературного типу програмності, перетворення епіко-романтичної традиції у симфонічній баладі «Гражина». Специфіка композиційно-драматургічної побудови твору.

Слов'янська тематика та її гуманістично-філософське осмислення в творчості композитора.

Новаторський підхід Б. Лятошинського до жанру хорової та сольної обробки української народної пісні. Творче переосмислення і симфонізація жанру, укрупнення композиційно-драматургічних ознак, індивідуалізація образного змісту.

Загальна характеристика оперної творчості Б. Лятошинського. Вияв рис індивідуального мислення на прикладі аналізу музичної драматургії першої дії опери «Золотий обруч».

Лекція 2. Етапи еволюції симфонічного мислення Б. Лятошинського. Специфіка філософського втілення проблеми «людина і сучасне буття» у конфліктно-драматичній Третій симфонії, суб'єктивно-трагічній Четвертій симфонії та об'єктивно-епічній П'ятій «Слов'янській» симфонії. Особливості музичної драматургії, принцип монотематизму, роль поліфонічного начала.

Лекція 3. Новаторство камерної музики Б. Лятошинського та її значення у розширенні та збагаченні проблемно-тематичного, стильового змісту української камерної музики ХХ ст. Індивідуальне втілення пізньоромантичних, експресіоністичних, символістських стильових рис. Симфонізація камерного жанру, поглиблення філософського змісту творів (Перший квартет, Соната для скрипки і фортепіано, Перше і Друге фортепіанне тріо, «Український квінтет», вокальні цикли «Місячні тіні», «Три романси на вірші старовинних китайських поетів», П'ять романсів на вірші Івана Франка, романси на вірші К. Бальмонта, А. Міцкевича, О. Пушкіна).

Хорова творчість Б. Лятошинського. Новаторство музичної мови. Відродження традиції акапельного співу. Філософська глибина образного змісту. Роль темброво-хорової драматургії. Специфіка втілення проблеми слова і музики.

Лекція 4. Фортепіанна творчість Б. Лятошинського: новаторство музичної мови, жанрове коло, риси оркестрово-симфонічного мислення композитора. Поєднання романтичної національної та європейської стильових традицій, їх переосмислення в руслі сучасних композиторських пошуків. Значення фортепіанної спадщини композитора для розвитку сучасного українського фортепіанного виконавства (цикл «Відображення», Перша і Друга сонати, цикли прелюдій ор. 38, 38 bis, 44; Концертний етюд-рондо, Концерт для фортепіано з оркестром «Слов'янський»).

Борис Лятошинський і сучасність. Проблеми виконавської інтерпретації.

1. Архімович Л. Б. Шляхи розвитку української радянської опери. Київ : Муз. Україна, 1970.
2. Боровик М. К. Український радянський камерно-інструментальний ансамбль. Київ : Муз. Україна, 1968.
3. Борис Лятошинский. Воспоминания. Письма. Материалы : в 2 ч. / сост. Л. Грисенко и П. Матусевич; вступ. ст. И. Бэлзы. – Київ : Муз. Україна, 1985.
4. Гордійчук М. Українська радянська симфонічна музика. Київ : Муз. Україна, 1969.
5. Довженко В. Д. Нариси з історії української радянської музики. Ч. 1. Київ : Держ. вид-во образотв. мистец. і муз. л-ри УРСР, 1957; Ч. 2. Київ : Держ. вид-во образотв. мистец. і муз. л-ри УРСР, 1967.
6. Зінькевич О. С., Ляшенко І. Ф., Пяковський І. Б., Шреєр-Ткаченко О. Я. Історія української радянської музики. Київ : Муз. Україна, 1990.
7. Історія української музики : у 6 т. Т. 4 : 1917–1941 / Беляєва М. В., Булат Т. П., Булка Ю. П., Гордійчук М. М. та ін. Київ : Наук. думка, 1992. 616 с.
8. Історія української музики : у 6 т. Т. 5 : 1941–1958 / Беляєва М. В., Булат Т. П., Гордійчук М. М., Загайкевич М. П. та ін. Київ: [б. в.], 2004. 504 с.
9. Клиш В. Українська радянська фортепіанна музика (1917–1977). Київ : Наук. думка, 1980.
10. Копиця М. Симфонізм Б. Лятошинського: епоха, колізії, драматургія. Київ: Муз. Україна, 1990.
11. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури. Київ : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2011. 736 с.
12. Корній Л., Сюта Б. Українська музична культура. Погляд крізь віки. Київ : Муз. Україна, 2014. 592 с.
13. Лятошинський Б. Епістолярна спадщина : у 2 т. Т. 1. Київ, 2002.
14. Нариси з історії української музики / Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. : у 2 ч. Ч. 1. – Ч. 2 : Українська радянська музика. Київ : Мистецтво, 1964.
15. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 114 : Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1941–2010-х роках : збірник статей. Київ : НМАУ, 2016. 408 с.
16. Самохвалов В. Я. Борис Лятошинський. Київ: Муз. Україна, 1972; перевидання: 1974, 1981.
17. Самохвалов В. Я. Черты симфонизма Б. Лятошинского. Київ: Муз. Україна, 1977.
18. Фільц Б. Український радянський романс. Київ : Наук. думка, 1970.